

Grammatica leerlijnen

In onderstaand overzicht worden de onderdelen van de grammatica (inclusief leestekens) beschreven.

In de grammatica- en spellinglijn van Blink Taal & Lezen worden grammatica, spelling en werkwoord-spelling in samenhang aangeboden.

Bij Blink Spelling & Grammatica wordt grammatica opgevat als **woordbouw** en **zinsbouw**. Dus geen traditionele grammatica in de vorm van zinnen ontleden en woordsoorten benoemen. Dit past bij de visie van Blink én we sluiten hiermee perfect aan bij de nieuwe kerndoelen, waarin grammatica een geheel andere, meer functionele invulling heeft gekregen. Niet langer zinnen ontleden en woordsoorten benoemen, maar inzicht in taal en transfer naar spreken en schrijven.

Categorieënoverzicht **grammatica** inclusief **leestekens**

Onderdeel	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
WOORDEN BOUWEN		
1. Woorden maken-1 – witruimte (spaties) tussen woorden – grondwoord > nieuw woord: verkleinwoord, meervoud, samenstelling	gr.4: T1-w4, T5-w4	
6. Namen voor woorden-1 – soorten woorden – werkwoorden – lidwoord en zelfstandig naamwoord – bijvoeglijk naamwoord	gr.5: T1-w4, T5-w4	
11. Woorden maken-2 – veelvoorkomende voorvoegsels + betekenis – veelvoorkomende achtervoegsels + betekenis – andere woorden van woorden maken <i>uitvinder (znw) - uitvinding (znw);</i> <i>bedienen (ww) - bediening (znw)</i>	gr.6: T1-w4, T5-w4	
16. Namen voor woorden-2 – persoonlijk voornaamwoord – bezittelijk voornaamwoord	gr.7: T1-w4, T5-w4	
21. Woorden maken-3 – veelvoorkomende voorvoegsels (uit andere talen) + betekenis – veelvoorkomende achtervoegsels (uit andere talen) + betekenis	gr.8: T1-w4, T5-w4	

Onderdeel	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
ZINNEN BOUWEN		
2. Wat is een zin? – zinnen die vertellen wat iemand doet (doen) – zinnen die vertellen hoe iemand is (zijn) – begrenzing van zinnen: hoofdletter en punt en nut van begrenzing	gr.4: T2-w4, T5-w4	cat. 1a, 2a: M6, E6, M7, E7, B8
3. De hoofdrolspeler in een zin – hoofdrolspeler (onderwerp) + werkwoord (persoonsvorm) – enkelvoud (ik <i>loop</i> – hij <i>loopt</i>) – meervoud (ik <i>loop</i> – wij <i>lopen</i>) – het werkwoord past zich aan aan hoofdrolspeler > hoofdrolspeler en ww horen bij elkaar	gr.4: T3-w4, T5-w4	
4. Vraagzin – vraag stellen door WH-woord (wie, wat, waar, waarom etc.) (inversie pv-ond) – vraag stellen door persoonsvorm vooraan – volgorde in zin: hoofdrolspeler na de persoonsvorm – begrenzing van zinnen: hoofdletter en vraagteken + nut	gr.4: T4-w4, T5-w4	cat. 1a, 2b: M6, E6, M7, E7, B8
5. Tijd in een zin-1 – tegenwoordige tijd en verleden tijd – met regelmatige en onregelmatige werkwoorden	gr.4: T5-w4 en w5	
7. Zin uitbreiden-1 – extra informatie toevoegen over de plek (waar?), het moment (wanneer?) en de manier (hoe?) – volgorde in zin: extra informatie vooraan de zin voor meer nadruk	gr.5: T2-w4, T5-w4	
8. Uitroepende zin – zin zonder pv (<i>Wat een herrie!</i>) – pv vooraan (<i>Ga toch weg!</i>) – gewone zin (<i>Dit moet echt nu gebeuren!</i>) – begrenzing van zinnen: hoofdletter en uitroepetekens + nut	gr.4: T3-w4, T5-w4	cat. 1a, 2a, 2b, 2c: M6, E6, M7, E7, B8
9. Zin uitbreiden-2 – extra speler (wat?) (lijdend voorwerp) toevoegen – volgorde in zin: extra speler vooraan de zin voor meer nadruk	gr.5: T4-w4, T5-w4	

Onderdeel	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
10. Tijd in een zin-2 – verleden tijd en voltooid tijd – verschil tussen verleden tijd en voltooid tijd	gr.5: T5-w4 en w5	
12. Zin uitbreiden-3 – samengestelde zin: zinnen aan elkaar plakken – verbindingswoorden en, maar, of, want – interpunctie (, ;)	gr.6: T2-w4, T5-w4	cat. 4a, 4b, 4c, 4d, 4e: M6, E6, M7, E7, B8
13. Opsommingen – opsommingstekens (<i>bolletjes, cijfers ...</i>) – opsommingen in een lopende zin – interpunctie (, en :)	gr.6: T3-w4, T5-w4	cat. 4a, 4b, 4c, 4d, 4e: M6, E6, M7, E7, B8
14. Zin uitbreiden-4 – zinnen aan elkaar plakken, hoofdzin, bijzin – verbindingswoorden (<i>omdat, doordat, of ...</i>) – meerdere persoonsvormen in samengestelde zin – woordvolgorde in bijzin	gr.6: T4-w4, T5-w4	
15. Tijd in een zin (3) – toekomstige tijd – hulpwerkwoorden als <i>gaan, zullen</i> – tijdwoorden voor vroeger, nu en de toekomst (<i>eergisteren, vandaag, straks ...</i>)	gr.6: T5-w4 en w5	
17. Zin uitbreiden-5 – vorm pers. vnw per rol (zij/hun/hen; ik/mij; zij/haar e.d.)	gr.7: T2-w4, T5-w4	
18. Directe en indirecte rede – verschil directe en indirecte rede – interpunctie (<i>dubbele punt, aanhalingstekens, plaats komma, punt, ? !</i>)	gr.7: T3-w4, T5-w4	cat. 3a, 4a, 4b, 4c, 4d, 4e: M6, E6, M7, E7, B8
19. Zin uitbreiden (6) – waarom lange zinnen? – wanneer is een zin te lang? – variatie in zinnen – manieren om een lange zin korter te maken – manieren om korte zinnen langer te maken – interpunctie in lange zinnen (<i>komma, haakjes, gedachtestreepjes</i>)	gr.7: T4-w4, T5-w4	cat. 4a, 4b, 4c, 4d, 4e: M6, E6, M7, E7, B8
20. Passieve en actieve zin – actieve en passieve zinnen – het onderwerp in passieve zinnen – voor- en nadelen van passieve zinnen – variatie in zinnen	gr.7: T5-w4 en w5	

Onderdeel	Aanbod in Blink Spelling & Grammatica	Cito categorie + toetsmoment
22. Fouten in een zin-1 – fouten in pers. en bez. vnw (zoals <i>hun gaan, groter dan mij, jou boek, dat boek van jouw</i>) – fouten in betr vnw (<i>het meisje die</i>)	gr.8: T2-w4, T5-w4	
23. Taalvariatie en taalverandering – grammatica in taalvariëteiten – grammatica in andere talen – universele grammatica. – taalverandering: ook grammaticaregels veranderen. (<i>Hun gaan</i> in spreektaal al geaccepteerd.)	gr.8: T3-w4, T5-w4	
24. Fouten in een zin-2 – fouten in zinsvolgorde, dubbele ontkenning – fout of bewuste keuze? – ambiguïteit	gr.8: T4-w4, T5-w4	
25. Mooie zin bouwen – stijlfiguren (zinsbouw) – spelen met zinnen – variatie in zinnen (herhaling)	gr.8: T5-w4 en w5	